

Καθημερινές
είναι, πλέον,
οι βομβιστικές
επιθέσεις
στο Ιράκ.

ΣΤΑ ΠΡΟΘΥΡΑ ΔΙΑΛΥΣΗΣ Η... ΒΑΒΕΛ ΤΟΥ ΙΡΑΚ

ΣΙΙΤΕΣ, ΣΟΥΝΙΤΕΣ, ΚΟΥΡΔΟΙ ΚΑΙ ΕΞΤΡΕΜΙΣΤΕΣ ΣΥΝΩΣΤΙΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΜΕ ΑΝΥΠΑΡΚΤΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΟΠΟΥ ΤΑ ΟΠΛΑ ΥΠΟΚΑΘΙΣΤΟΥΝ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΚΩΣΤΑΣ ΠΛΙΑΚΟΣ
kpliakos@e-typos.com

Αν ο **Εμίρ Κουστουρίτσα** γύριζε σήμερα το «Underground» (τη βραβευμένη με Χρυσό Φοίνικα ταινία του που έχει αναφορές στη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας), πιθανότατα θα αντλούσε έμπνευση από το Ιράκ. Έχουν περάσει έντεκα χρόνια από την αμερικανική εισβολή και κατοχή του 2003 για την «αποκατάσταση της Δημοκρατίας» και την «απελευθέρωση» των Ιρακινών και η χώρα βρίσκεται στα πρόθυρα της διάλυσης, με τους ισλαμιστές αντάρτες να έχουν δημιουργήσει ένα κράτος εν κράτει και τη διεθνή κοινότητα να παρακολουθεί ανίκανη να αντιδράσει.

Εκτός ελέγχου

Η αμερικανική επέμβαση όχι μόνο δεν έφερε την ελευθερία στο Ιράκ, αλλά κατέστρεψε τις κρατικές δομές, δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την άνοδο ακραίων ισλαμικών κινήσεων και καλλιέργησε το μίσος μεταξύ των εθνικών και θρησκευτικών ομάδων. Πάνω από τη μισή έκταση της χώρας σήμερα είναι εκτός ελέγχου της κυβέρνησης.

Το Ιράκ πάντα είχε προβλήματα με αυτό που λέμε «εθνική ενότητα». Οι Κούρδοι στον Βορρά πέρασαν τουλάχιστον

μισό αιώνα πολεμώντας την κεντρική κυβέρνηση μέχρι το 1991 όταν και πήραν μια σχετική αυτονομία. Εξω από την κοσμοπολίτικη Βαγδάτη, ο σιιτικός πληθυσμός πάντα βρισκόταν σε σύγκρουση (συνά ενοπλη) με τη σουνιτική μειοψηφία την οποία εννοούσε το μπασαθικό καθεστώς του **Σαντάμ Χουσεΐν**.

Με την εισβολή των Αμερικανών, οι σουνίτες οργάνωσαν την αντίσταση και οι σίιτες ήρθαν στην εξουσία. Οι Κούρδοι λοιπόν δεν θέλουν να ελέγχονται από τους Αραβες, οι σίιτες δεν θέλουν να ελέγχονται από τους σουνίτες και αντίστροφα οι σουνίτες δεν θέλουν να ελέγχονται από τους σίιτες. Και αφού δεν μπορεί να βρεθεί πολιτική λύση, η λύση θα έρθει με τα όπλα. Μόνο που οι πάντες πλέον στο Ιράκ είναι οπλισμένοι. Εξοργισμένοι από τη διακυβέρνηση του **Αλ Μαλίκι**, αρκετοί σουνίτες καθοδηγούμενοι από τον **Οσάμα Νουτζάφι**, που ηγείται ενός από τα πιο ισχυρά σουνιτικά μπλοκ στη Βουλή, εδώ και μήνες έχουν αρχίσει να ζητούν ομοσπονδιοποίηση.

Ενώ η συντριπτική πλειονότητα των Κούρδων ζει στον Βορρά σε περιοχή που μελλοντικά θα μπορούσε να αποτελέσει τμήμα ενός ευρύτερου Κουρδιστάν, οι υπόλοιπες επαρχίες της χώρας δεν έχουν συμπαγή σουνιτικό ή σιιτικό πληθυσμό. Σε σουνιτικές πόλεις υπάρχουν σιιτικές συνοικίες

και αντίστροφα. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Βαγδάτης όπου η ανατολική πλευρά του ποταμού Τίγρη είναι σιιτική και η δυτική σουνιτική. Το αστείο είναι ότι στη σιιτική πλευρά βρίσκεται η πιο σημαντικό τέμενος των σουνιτών, ενώ στη σουνιτική πλευρά της πόλης το μαυσωλείο του ιμάμη Καντέμ, ενός από τους πιο σημαντικούς τόπους προσκυνήματος του σιιτικού Ισλάμ.

Καμία ελπίδα συνεργασίας

Διαμάχες ξεσπούν συχνά και μεταξύ των διαφορετικών σουνιτικών φυλών. Φαντάζει απίθανο να συνεργαστούν οι φανατικοί των ανταρτών του ISIS και του χαλιφάτου τους με τους φυλάρχους που δεν θέλουν να απεμπολήσουν τα δικαιώματα που κατέκτησαν με αίμα στις περιοχές τους και τους μπασαθικούς πρώην υποστηρικτές του Σαντάμ Χουσεΐν, που είναι οι κοσμικοί της υπόθεσης.

Μπορεί να φαίνεται δύσκολη μια συνύπαρξη όλων αυτών των φυλών και θρησκειών κάτω από το ίδιο κράτος, αλλά στην παρούσα φάση η διάλυση της χώρας θα ήταν καταστροφική. Από αυτό το σενάριο μπορούν πιθανότατα να εξαιρεθούν οι Κούρδοι καθώς, πρώτον, δεν είναι Αραβες και, δεύτερον, ο πληθυσμός τους είναι συμπαγής στις περιοχές τους. Στο υπόλοιπο Ιράκ

θα είναι δύσκολο. Το γιουγκοσλαβικό μοντέλο δεν μπορεί να εφαρμοστεί. Δεν υπάρχουν διαφορετικές εθνότητες, αλλά μόνο Αραβες. Ούτε το μοντέλο της Ινδίας με το Πακιστάν και το Μπανγκλαντές, για το λόγο ότι σίιτες και σουνίτες είναι διάσπαρτοι σε όλη τη χώρα. Μπορεί να φανταστεί κανείς σήμερα ανταλλαγές πληθυσμών σε τέτοια μεγάλη έκταση;

Ούτε το μοντέλο του Σουδάν μπορεί να εφαρμοστεί. Για να γίνει ένας διαχωρισμός θα πρέπει να γίνει και μια δίκαιη μοιρασιά στους οικονομικούς πόρους. Υπάρχουν περιοχές πλούσιες όπως η Μοσούλη ή η Βασόρα και πάμφτωχες όπως το Σουνιστάν. Αρα λοιπόν ούτε οικονομικά. Θα μπορούσε να λειτουργήσει το σενάριο του διαχωρισμού, αφού καμία φτωχή περιοχή δεν θα δεχόταν να καταδικαστεί σε αιώνια φτώχεια.

Για το Ιράκ σήμερα το πιθανότερο σενάριο, και με την προϋπόθεση ότι οι τζιχαντιστές του ISIS υποχωρούν, υποτάσσονται ή συνθηκολογούν, είναι μια συνομοσπονδία όπου κάθε περιοχή θα μπορεί να έχει την αυτοδιάθεσή της, αλλά η εθνική ασφάλεια, τα έσοδα από το πετρέλαιο, η εξωτερική πολιτική και ο έλεγχος των συνόρων θα είναι αρμοδιότητα της κεντρικής κυβέρνησης. Αυτή είναι μια λύση που θα μπορούσαν να δεχθούν ακόμη και οι Κούρδοι. ■

ΚΟΣΜΟΣ